

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

بررسی مقایسه‌ای تاثیر دهانشویه با آب سرد همراه منتول و گیاه اسفرزه بر تسکین تشنگی
و خشکی دهان در بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در پرستاری

نگارنده:

الناز نصیری

استاد راهنما:

دکتر لیلا صیادی

استاد مشاور:

دکتر ابراهیم خادم

دکتر محمد تقی بیگ محمدی

۱۳۹۸

چکیده

زمینه: تشنگی یا احساس خشکی در دهان و گلو یکی از مشکلات مطرح در بیماری‌های مختلف از جمله بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه می‌باشد که برطرف نشدن آن می‌تواند با مشکلات و عوارض متعددی همراه باشد. در نظر گرفتن این مشکل و اتخاذ راهکارهای طبی و سنتی به منظور برطرف کردن این مشکل از جمله مواردی است که جای تحقیق دارد. این مطالعه با هدف بررسی مقایسه‌ای تاثیر دهانشویه اسفرزه و دهانشویه آب سرد و متول بر تسکین تشنگی و خشکی دهان بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه انجام گرفت.

روش پژوهش: این مطالعه یک کارآزمایی بالینی تصادفی سه گروهی است که در آن ۱۳۲ بیمار بستری در بخش‌های مراقبت ویژه داخلی و جراحی بیمارستان‌های شریعتی و امام خمینی (ره) در آن مشارکت داشتند. بیماران به روش بلوک بندی تصادفی جایگشتی به سه گروه دهانشویه با اسفرزه (۴۴ نفر)، دهانشویه با آب سرد و متول (۴۴ نفر)، و کنترل (۴۴ نفر) تخصیص یافتند. دهانشویه در هر دو گروه مداخله در دو نوبت و به فاصله حداقل ۳۰ دقیقه انجام شد. شدت تشنگی، دیسترس تشنگی، و خشکی دهان بیماران قبل و بعد از هر نوبت دهانشویه با استفاده از معیار نمره دهی عددی از صفر تا ده مورد بررسی قرار گرفت. همچنین اطلاعات دموگرافیک و بالینی بیماران از پرونده آنها ثبت گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های ناپارامتریک کای دو و کروسکال والیس انجام گردید و مقدار $P < 0/05$ معنی دار در نظر گرفته شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که در مقایسه با گروه کنترل، در دو گروه دهانشویه با اسفرزه و دهانشویه با آب سرد و متول شدت تشنگی، دیسترس و خشکی دهان کاهش یافته بود و این اختلاف معنی دار بود. طی دو نوبت دهانشویه میانگین شدت تشنگی در گروه اسفرزه از ۸/۴۵ به ۴/۹۵ رسیده بود، در حالیکه در گروه آب سرد و متول میانگین تشنگی از ۸/۳۶ به ۶/۶۱ رسیده بود. همچنین دیسترس تشنگی در گروه اسفرزه از ۸/۴۳ در نوبت اول به ۴/۹۵ رسیده بود. در حالیکه در گروه آب سرد و متول دیسترس تشنگی از ۸/۴۱ به ۶/۶۵ رسیده بود. شدت و دیسترس تشنگی در گروه دهانشویه اسفرزه نسبت به گروه آب سرد و متول به طرز معنی داری کاهش یافته بود. خشکی دهان در دو نوبت دهانشویه در هر دو گروه کاهش یافته بود و اختلاف آماری معنی داری بین این دو گروه وجود نداشت. این در حالی است که در گروه کنترل هیچ تغییری در هیچ از سه پیامد مورد بررسی نبود.

نتیجه گیری: دهانشویه اسفرزه و دهانشویه آب سرد و متول بر تسکین تشنگی و خشکی دهان بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه موثر است. آموزش پرستاران در زمینه بررسی و تسکین تشنگی بیماران و نیز اتخاذ راهکارهایی توسط سیاستگذاران سلامت و اساتید طب سنتی در جهت تولید و توزیع این فراورده در مراکز درمانی می‌تواند به شناسایی و رفع این مشکل کمک کند.

کلمات کلیدی: تشنگی، خشکی دهان، اسفرزه، متول، بخش مراقبت ویژه

Teheran University of Medical Sciences
School of Nursing Midwifery

Title:

**Comparing the effect of cold water with mentol and
plantago ovata oral care on relieve of thirst and dry
mouth in intensive care unit patients**

"A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of Science (MSc)
Degree" In Medical –Surgical Nursing

By

Elnaz Nasiri

Supervisor (s)

Dr. Leila sayadi

Consultant(s)

Dr. Khadem

2019

Abstract

Introduction: Thirst or feeling of dryness in the mouth and throat is one of the major problems in different diseases, including those admitted to special care units, which can lead to numerous complications . Considering this problem and getting medical and traditional remedies to solve this problem is one of the cases that is being investigated. The aim of this study was to investigate the effect of plantago ovata and cold water and menthol mouthwash on relief of thirst and dry mouth in patients in intensive care units

Method: This study is a randomized clinical trial of three groups in which 132 patients admitted to the internal and surgery care departments of Shariati and Khomeini Imam hospitals participated. Patients were randomly assigned to permutational blocking in three groups plantago ovata mouth wash (44 people), mouthwash with cold water and menthol (44), and control (44 people). Mouthwash was performed in both groups at two and at least 30 minutes intervals. The severity of thirst, distress of thirst, and dry mouth of patients before and after each mouthwash were evaluated using numerical scoring criteria from 0 to 10. The demographic and clinical data of patients were also recorded from their records. Data analysis was performed using chi-square and Kruskal-Wallis t-test and $P < 0.05$ was considered significant.

Results: The results showed that in two groups of plantago ovata mouth wash cold water and menthol mouth wash, the severity of thirst, distress and dry mouth was decreased and this difference was significant. The two mouth wash thirst mean in plantago ovata group was from 8/45 to 4/95, while in cold water and menthol group, the average thirst from 8/36 to 6/61 was reached. Also thirst distress in the plantago ovata group reached from 4.43 to 4.95 in the first time . Whereas in the cold and menthol water group the thirst distress reached from 8.41 to 6.65. other words, the severity and distress of thirst in the plantago ovata group was significantly lower than that of the cold water and menthol group. Dry mouth in two groups of mouthwash was decreased in both groups and there was no significant difference between the two groups. However, in the control group there were no changes in any of the three outcomes.

Conclusion: Plantago ovata mouth wash and Cold and menthol mouthwash is effective in relieving thirst and dry mouth of patients admitted to intensive care units. Nursing education in the field of investigation and relief of patients' thirst, as well as the adoption of strategies by health policymakers and traditional medicine professors to produce and distribute this product in health centers, can help identify and resolve this problem.

Keywords: Thirst, Mouth Dryness, Plantago Ovata, Menthol, Intensive Care Unit